

Filológiai és textológiai kérdések a 20. századi klasszikusok szövegkiadásában
Tudományos tanácskozás, Miskolc, 2012. április 24–25.

MTA Textológiai Munkabizottság – Miskolci Egyetem Irodalomtudományi Doktori Iskola

Kedves Kollégám,

jelen tájékoztatómban a *Filológiai és textológiai kérdések a 20. századi klasszikusok szövegkiadásában* c. tudományos tanácskozás (Miskolc, 2012. április 24–25.) 2. körlevelét juttatom el Önhez. Az 1. körlevelet a 20. századi klasszikusok tudományos életműkiadásait irányító vezető munkatársak kapták, az ő közreműködésükkel, többszöri egyeztetés nyomán állt össze az a közreműködői kör, akiket előadásra kérünk fel a konferencián. Minthogy az egyeztetések nyomán Ön is a megszólítottak közé került, jelen levelemben tolmácsolom a személyes felkérést és nyújtok további tájékoztatást.

1. Az Ön részvételével folyó vállalkozás vezetője már egyeztette Önnel az Ön előadásának címét és időtartamát. (Ha valamiért mégis bizonytalanságban volna ezek felől, kérem, forduljon a vállalkozás vezetőjéhez, nevezetesen: Babits Mihály esetén Láng József vagy Sipos Lajos, József Attila esetén Tverdota György, Kosztolányi Dezső esetén Dobos István vagy Veres András, Szabó Lőrinc esetén Kabdebó Lóránt professzorhoz.)

1.1. Elérkezett az ideje, hogy túllépjünk a pusztán címen: kérem, hogy az előzetesen egyeztetett című előadás rezüméjét készítse el kb. 120–150 szó terjedelemben, és juttassa el közvetlenül hozzám, a következő elektronikus címre: domini@iti.mta.hu. Arra számítok, hogy a rezümét legkésőbb március 16-án megkaphatom. De ugyanezt megfogalmazom másként is: ha március 16-ig nem kapok visszajelzést, akkor azt az előadástól való visszalépésnek kell értelmezniem.

1.2. Nagyon kérem előadóinkat, hogy a részükre biztosított előadói időkeretet semmi esetre se lépjenek túl. Szeretném, ha kivétel nélkül valamennyi előadó kötelezőnek érezné magára nézve a feszes időkeretet, és mindent elkövetne azért, hogy ezen a kereten belül maradjon.

Hadd legyen ezen a ponton érzékletes: ismerek olyan professzort, aki általában ma is megteszi, hogy ha valahová előadást tartani hívják, az előző napon főpróbát tart, és a rendelkezésére álló időkeret optimális kitöltését stopperórával ellenőrzi. Bizony azt gondolom, hogy ahogyan ő kötelességének érzi, úgy más is megteheti ezt, valamennyien megtehetjük. Nincs annál kellemetlenebb, mint amikor az előadást hallgatva nyilvánvalóvá válik, hogy az előadó nem épített fel logikus, konzekvens, feszes gondolatmenetet, eszébe sem jutott elgondolkodni azon, hogy a rendelkezésére álló idő lehetőséget ad-e számára távlatos építményének taglaló kifejtésére, amikor pedig – már menet közben – olyan helyzet alakul ki, hogy fegyelmezett időtartásra figyelmeztetik, részint megsértődik, részint megzavarodik, kétségbeesett rögtönzésbe fog, előadása szétesővé válik, konzisztens szellemi alkotásként pedig nyilvánvalóan befuccsol. Nincs ennél kellemetlenebb, de tapintatlanabb sem: amikor több tucat előadó egymás iránt tiszteletet tanúsító, fegyelmezett összjátéka szükséges ahhoz, hogy a terítékre kerülő gazdag és változatos témáknak argumentált megvitatási keretet lehessen biztosítani, tolatkodó tapintatlanság azt a látszatot teremtenünk, hogy saját mondandónk előbbre való a többiekénél, és gátlástalan időtúllépésünk türelmes elviselését várnunk el mindenki mástól.

Nagy nyomatékkal kérek tehát minden előadót, mutasson önfegyelmet, szigorúan csakis a rendelkezésére álló időkeretet használja fel, és ne próbáljon másfélszer annyi mondandót belégyömmöszölni, mert borítékolható, hogy a dolog nyilvánvaló lehetetlensége kellemetlen percek forrása lesz.

1.3. Részben épp a feszes időkeret miatt javaslom az előadóknak, hogy igyekezzenek megragadni a szemléletessé tétel minden lehetséges eszközét. Amit akusztikus-verbális úton csak hosszú percek alatt lehetne végigmagyarázni, gyakran egy pillantás alatt megvilágítható egy jól felépített ábra segítségével. Adatsorokat, hosszú szövegpéldákat nem praktikus az előadás hangzó szövegébe építeni, ezek számára sokkal alkalmasabb médium a vizuális-írásbeli megjelenítés. A kiosztmány (handout) is jó gondolat, de talán még praktikusabb és szemléletesebb eljárás vetített elemekkel egészíteni ki az előadást. A konferencia helyszínén rendelkezésünkre áll majd prezentációk megjelenítésére alkalmas projektor, arra kérem előadóinkat, ragadják meg a lehetőséget ennek felhasználására. Az átgondoltan, jól felépített előadás az idővel is jobban gazdálkodik, ha a prezentáció diái tervezetten, a tartalommal szoros összhangban segítenek a gondolatmenetet mederben tartani.

Kérem előadóinkat, prezentációikat a PowerPoint programmal készítsék el, és USB pendrive-on hozzák magukkal. Ezek csatlakoztatása másodpercek alatt, technikai problémák nélkül történik. Egyéb adathordozók kompatibilitását nem garantálhatjuk, az online tartalmakhoz való való idejű hozzáférés pedig, még ha elméletben zökkenőmentesnek is kellene lennie, a gyakorlatban technikai problémák tucatjain kaphat léket, ezért én magam bizonyosan nem kockáztatnám meg.

Ha egy előadó prezentáció vetítésére adja a fejét, akkor a közönség, úgy hiszem, teljes joggal kívánhatja tőle, hogy az elhangzó szöveg és a vetített kiegészítés szerves egészet alkosson, és az előzetes felkészülés a vetítés magabiztos irányításának begyakorlására is kiterjedjék.

2. A konferencia lebonyolításával kapcsolatban a következőkről tájékoztatom.

2.1. A tanácskozás helyszíne Miskolc. Az előadók számára a miskolci szállást és étkezést ingyenesen biztosítjuk, az utazási költséghez azonban nem tudunk hozzájárulni, vagyis a Miskolcra való utazásról mindenkinek magának kell gondoskodnia.

2.2. A bejelentett előadások magas száma miatt (jelenleg 38 előadónál tartunk!) a tanácskozás két teljes napot vesz igénybe: április 24-én reggel kezdődik, 25-én késő délután ér véget. Azért, hogy a nyitónap délelőttjén is teljes műszakban dolgozhassunk, azt javasoljuk, hogy az előadók 23-án, hétfőn délután vagy este érkezzenek meg Miskolcra, a vacsora és a szállás természetesen biztosítva van a számukra. A zárónap estéjére viszont már nem biztosítunk szállást, tehát a hazautazás 25-én este történik. Vagyis Miskolcon két éjszakára a vendégeink. Miskolc város vasúti közlekedése kitűnő, Budapestre például reggeltől estig óránkénti IC járat közlekedik, sem a megközelítéssel, sem a hazautazással kapcsolatban nem lehet tehát probléma.

2.3. A szálláshely adatait és a ma még érdektelen további technikai részleteket csak a következő, április elején várható 3. körlevélben fogjuk felfedni. Egyelőre csak azt jelezzük előre, hogy a 23-i érkezéshez konkrét javaslatot fogunk tenni (megjelöljük majd azt a hétfő délutáni IC járatot, amelyet javasolunk), és azokat a résztvevőket, akik javaslatunkat megfogadva a jelzett járatral érkeznek, elszállítjuk a miskolci pályaudvarról a szállásra. A más időpontban érkezőknek természetesen maguknak kell a szállásra jutást megoldaniuk, ehhez minden részletre kiterjedő tájékoztatást tartalmaz majd a 3. körlevél.

2.4. Kérem, hogy abban a válaszüzenetben, amelyhez előadásának rezüméjét csatolja majd, jelezze azt, ha a tanácskozáson a fent írtaktól eltérő módon – például (elháríthatatlan okból) rövidebb ideig – kíván részt venni. Ha ilyen szándékot külön nem jelez, akkor a rezümé elküldését egyben arra vonatkozó beleegyező nyilatkozatnak értelmezzük, hogy lefoglalhatjuk az Ön számára a két éjszakára fenntartott szállást. A programot, vagyis az előadások időrendi beosztását csak a rezümék beérkezése után fogjuk elkészíteni, így bizonyos keretek között figyelembe tudjuk venni a beosztáskor a rövidebb tartózkodás szándékát jelző igényeket.

Kérem, ugyancsak jelezze azt is, ha bármilyen speciális igénye merül fel a miskolci tartózkodással kapcsolatban (például ha különleges étrendre van szüksége).

3. Engedje meg, hogy szóba hozzak még valamit, amit még kevés alkalommal láttam leírva humántudományi rendezvényekkel kapcsolatban, de jóformán már csak ezen a területen tartózkodunk a felelőtlenségétől, más tudományterületeken kialakult és egészséges arányú gyakorlata van, nálunk pedig ugyancsak kívánatos volna számolni vele. Arról van szó, hogy a kétnapos miskolci tanácskozás megszervezése és lebonyolítása a Miskolci Egyetem Irodalomtudományi Doktori Iskolájának közel kétfélmillió forintjába fog kerülni. Ez a pénz nagyszerűen hasznosul akkor, ha intenzíven, tartalmasan, egymástól sokat tanulva és az elhangzottakból sokat okulva használjuk fel az időt. Ugyanakkor nyilvánvalóan diszkvalifikál minden olyan intenciót, amely nem a maximumra törekszik. Könnyű kézzel odakent laza szövegekre, felületes fecsegésre nem tékozolhatjuk ennyi nagyszerű, rangos résztvevő értékes idejét. Kérem, hogy mindannyiunk hozzáállásának legyen az az alapvető meghatározója, hogy komolyan, tartalmasan és felelősen igyekszünk részt venni egy valamennyiünk számára fontos tudományos eseményen.

A vendéglátók nevében szeretettel köszönti Önt:

Miskolc–Budapest, 2012. március 9.

Kecskeméti Gábor